

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Øyvind Kjølberg

Vår dato
21.06.2017

Vår ref.

Høringsuttalelse – Forslag til statlig reguleringsplan med konsekvensutredning for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud, Ski kommune

Jordvern Oslo og Akershus er en partipolitisk uavhengig organisasjon som har som formål å ta vare på dyrka og dyrkbar mark, øke fokus på verdien av matjord og etterstrebe sterkere jordvern. Som jordvernforening, tar vi ikke stilling til motivasjonen bak eller behovet for å bygge et beredskapssenter, så derfor er våre drøftinger og kommentarer i hovedsak knyttet til overordnede forhold vedrørende arealbruk og særlig dyrka og dyrkbar mark, og bygging på slik grunn.

Jordvern som overordnet samfunnshensyn

Stortinget vedtok den 8. desember 2015 regjeringens jordvernstrategi. Et av målene i denne, er at omdisponeringen av dyrket mark innen 2020 skal reduseres fra maksimalt 6000 dekar til 4000 dekar årlig. Nylig la SSB fram oppdaterte tall for omdisponert dyrka mark i Norge i 2016, og det offisielle arealet er 6026 dekar. Regjeringen har gjennom fylkesmannen satt i gang et informasjonsprogram overfor kommunene, for å følge opp jordvernstrategien. Staten, som i dette tilfellet ønsker å bygge et beredskapssenter med KMD som planmyndighet, må ha et særlig ansvar for å unngå å bygge på dyrka mark, for å ivareta dette overordnede samfunnshensynet.

I planbeskrivelsen henvises det til plan- og bygningsloven (PBL). Stortinget har hatt nå i mars 2017 hatt denne loven til revisjon, og det ble vedtatt en tilføyelse i loven om at det skal legges særlig vekt på jordvernshensyn i saker der det søkes om dispensasjon fra Jordloven.

Dyrka mark, eller matjord, er en forutsetning for produksjonen av ca. 95 % av maten vi trenger til den norske befolkning, og selvforsyningsgraden i Norge, etter en offisiell, definert beregning, er ca. 40% og synkende. Vi er med andre ord avhengig av en betydelig import for å dekke vårt ernæringsbehov. Blant annet på grunnlag av dette, påla Stortinget regjeringen i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2016, å utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) av norsk matforsyning. I denne (<https://www.dsb.no/rapporter-og-evalueringer/risiko--og-sarbarhetsanalyse-av-norsk-matforsyning/>) drøftes i kapittel 3, også betydningen av å bevare dyrka og dyrkbar mark, som et langsiktig sikringstiltak mot forsyningssvikt av mat. Dyrka og dyrkbar mark er ikke-fornybare ressurser, og jordvern er derfor det viktigste, mest langsiktige tiltaket vi kan gjennomføre nasjonalt, for å redusere omfanget av en nasjonal forsyningssvikt, dersom en internasjonal krise vi ikke har innvirkning på, skulle oppstå.

Norge har svært lite jordbruksareal, bare ca. 3 % dyrket areal av totalarealet. Dette tilsier at vi både må og kan ta vare på produksjonsarealer for mat, uten at det går utover andre viktige samfunns-områder, som f. eks. det å bygge et beredskapssenter.

Konkret vurdering av planbeskrivelse med konsekvensutredning i forhold til jordvern

Det slås i innledningen fast: Regjeringen har besluttet at det skal etableres et beredskapssenter i nærheten av Oslo for de nasjonale beredskapsressursene og at videre forprosjektering av beredskapssenteret skal avgrenses til Taraldrud i Ski kommune. Regjeringen også har bestemt at

planlegging av beredskapssenteret skal skje med utarbeidelse av statlig reguleringsplan i henhold til plan- og bygningslovens § 6-4. Kommunal- og moderniseringsdepartementet er planmyndighet. Dette blir et «bukken og havresekken» - prinsipp, der innsigelsesmuligheten i forhold til jordloven settes til side av øverste planmyndighet.

I konsekvensutredningen fremkommer det at arealet dyrka mark er 125 dekar. Dette er et betydelig areal, og Jordvern Oslo og Akershus reagerer kraftig på at dette i et dokument fra KMD og regjeringen bagatelliseres. Noe av jorda er i dårlig hevd, og mangelfullt drenert, mens annet areal egner seg best for grasproduksjon. Dette gir ingen begrunnelse for å omgå jordvernets 1. bud, som er å unngå å planlegge bygging på dyrka mark. Det er viktig å ta vare på god kornjord, og det finnes også på Taraldrud, men det er også viktig å ta vare på dyrka areal generelt, i de gunstige klimasonene for landbruk i Norge.

Det henvises til KVV, der en tidligere anbefalte Grønmo, dernest har Grønmo og Taraldrud vært likeverdige, men en har likevel landet på sistnevnte. Plan- og bygningsloven krever utredet alternativer til bygging på dyrka mark, og her har det vært et slikt, til og med favorisert, men regjeringen velger allikevel å bygge på dyrka mark. Dette begrunnes med usikkerhet i forhold støy, grunnforhold, byggbarhet og grunnverv på Grønmo, med andre ord et kortsiktig, økonomisk hensyn. Slik settes jordvernet ofte til side, og regjeringen går foran med et dårlig eksempel.

Jordvern Oslo og Akershus ber om at regjeringen gjør om på sin beslutning, og følger de overordnede målsetningene i den vedtatte jordvernstrategien. Dette er fortsatt mulig, og vil gi et vesentlig bidrag til at jordvernmålet nås, og gir et kraftig signal til utbyggere og kommuner. Dette er viktig, da det trengs gode eksempler på konkrete vedtak som tar hensyn til jordvernet, og viser hvordan de begrensede matjordressursene vi har i Norge kan sikres som produksjonsarealer for mat til fremtidige generasjoner.

Vennlig hilsen
Jordvern Oslo og Akershus

Øyvind Kjølberg/s/
Leder

Dokumentet er elektronisk godkjent.